

Λαλάρια , λίθοι πολύτιμοι, από νερό και φως.

(Η Ακρόπολη της Σκιάθου)

Συραϊνώ Εμμ. Κορωνιού- Διονυσίου,

Ιστορικός-Αρχαιολόγος

Η Ακρόπολη της Σκιάθου έχει τη δική της μακραίωνη ιστορία, μια ιστορία, που ανιχνεύεται στα ερείπια, σήμερα, του τείχους της αρχαίας πόλης και χρονολογείται στον 4^ο π. Χ. αι. , σύμφωνα με τον Άγγλο αρχαιολόγο A. Wace (Skiathos and Skorpelos , M. A. 31 (1906), σελ. 121- 131. Το τείχος άρχιζε από τον άι- Γιαννάκη και αγκάλιαζε μόνον το δυτικό ύψωμα του νησιού, ακριβώς απέναντι από το Κοιμητήριο. Από τότε, η περιοχή αποτελούσε κομβικό σημείο, ορόσημο, αφού εκεί τελείωνε η πόλη, ενώ έξω απ' αυτό άρχιζε η εξοχή.

Ο χώρος είναι συνδυασμός απότομου θαλασσινού τοπίου, με τον ουρανό και το φως να επιτείνουν το μυστήριο των επιβλητικών συνδέσμων με το παρελθόν, ένας χώρος εχθρικός, θα έλεγα, και απρόσμενος για εμάς, ιδανικός όμως για τον πεζογράφο-σκηνοθέτη του ανοιχτού χώρου και του σκιάφωτος, υμνητή του μεγαλείου της φύσης, Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, για να σκηνοθετήσει έντεχνα, μια από τις πολλές ιστορίες ανθρώπων, πλεγμένες με τη θάλασσα, με το βουνό και μ' όλον τον περίγυρό τους, το " Μοι(υ)ρολόγι της φώκιας", ανάμεσα στους βράχους και στη θάλασσα, ανάμεσα στο φως και στο σκοτάδι, ανάμεσα στα νιάτα και στα γηρατειά, ανάμεσα στο μυρολόγι και στο ποιμενικό άσμα.

Η 15^η Δεκεμβρίου του 2024, ήταν μια ξεχωριστή μέρα για τη Σκιάθο και τους Σκιαθίτες .Ήταν η μέρα που η Ακρόπολη βρέθηκε, ξανά, στη δημόσια επικαιρότητα, μέρα που εγκαινιάστηκε ο ισόπεδος κυκλικός κόμβος στο χώρο και εγκαταστάθηκε μια, μοναδικής έμπνευσης και έκφρασης, καλλιτεχνική δημιουργία της πολυβραβευμένης εικαστικού, κ. Βένιας Δημητρακοπούλου, η καλλιτεχνική παρουσία της οποίας μετράει κάμποσες χιλιάδες χιλιόμετρα , όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και" εκτός ορίων". Ο κόμβος κατασκευάστηκε, μετά από αίτημα της δημοτικής αρχής, από την Περιφέρεια Θεσσαλίας, στο πλαίσιο του έργου" Αποκατάστασης των βλαβών του επαρχιακού δικτύου Σκιάθου", από την θεομηνία του Απριλίου του 2020 και αποτελεί καίριο σημείο της πόλης, αφού εκεί συναντώνται και διασταυρώνονται οι οδικές αρτηρίες από και προς τις Κουκουναριές. Ταυτόχρονα, λοιπόν, με την τελετή των εγκαινίων του οδικού κόμβου, τοποθετήθηκε πάνω σ' αυτόν ένα πραγματικό" άνθος της πέτρας", κομψό στην πάλλευκη απλότητά του και απλό στην κομψότητά του, "Τα Λαλάρια, οι πολύτιμοι λίθοι από φως και νερό" της κ. Δημητρακοπούλου, αρμονική συνύπαρξη Τέχνης και τοπίου, έργο αποκλειστικά φιλοτεχνημένο γι' αυτό το τοπίο, το οποίο ξεκινάει σ' αυτή την περιοχή από τα χρόνια του Παπαδιαμάντη.

Τα Λαλάρια έχουν κι αυτά τη δική τους συναρπαστική ιστορία, που η σμίλη της κ. Δημητρακοπούλου έφερε στο φως. Ετυμολογικά, οι λέξεις λάλαρος, λαλάρια, λαλαρίζω, λαλαρίδι κατάγονται από το ουσιαστικό λάας-λας=λίθος, πέτρα, βότσαλο και πέρασαν στη σκιαθίτικη ντοπιολαλιά ως λάλαρος, λαλάρια κ.λ.π. Ως κύριο όνομα, τα Λαλάρια αναφέρονται στην εμβληματική παραλία της Σκιάθου, μια παραλία ανάμεσα στις πενήντα ωραιότερες, στον κόσμο, στην ακτή της οποίας υπάρχουν (σήμερα ο αριθμός τους έχει μειωθεί σημαντικά) κάτασπρα λαλάρια, βότσαλα, σφυρηλατημένα από τη σμίλη και τον μαντρακά της αλμύρας της θάλασσας,

του ήλιου και του αέρα, που όλον τον χειμώνα μαστιγώνει αλύπητα, τις απόκοσμες βορινές παραλίες του νησιού. Το τοπίο έχει αλλοιωθεί δραματικά, τα τελευταία χρόνια, σε σημείο που η αλλοίωση να θεωρείται μη αναστρέψιμη. Έτσι, η δημοτική αρχή της Σκιάθου, στην προσπάθειά της να αποτρέψει την περαιτέρω αλλοίωση του τοπίου, αποδύθηκε σ' έναν διαρκή αγώνα, με ενημερωτικές καμπάνιες παντού, καθώς και με την τοποθέτηση, στο αεροδρόμιο της Σκιάθου, ενός κουτιού, μέσα στο οποίο καλούνται οι επισκέπτες, που έχουν τυχόν πάρει λαλάρια, ως αναμνηστικά, να τα τοποθετήσουν μέσα σ' αυτό. Ο αγώνας αυτός καλύπτει και μια άλλη πτυχή, η οποία αφορά στον εξωραϊσμό και στην αναβάθμιση και κάποιων άλλων κοινοχρήστων χώρων. Ένα μακρόπνοο σχέδιο άρχισε να παίρνει σάρκα και οστά. Ο Δήμαρχος απευθύνθηκε στην κ. Δημητρακοπούλου, προκειμένου να φιλοτεχνήσει κάποιο έργο για τη Σκιάθο. Για την καλλιτέχνη, η πρόταση ήταν πρόκληση την οποία αποδέχτηκε και, όπως η ίδια αναφέρει σε συνέντευξή της, στον δημοσιογράφο, κ. Σωτήρη Λέτσιο, ύστερα από πολύμηνη επιπόπια έρευνα, μελέτησε, προσεκτικά τον χώρο, τον παρατήρησε, κράτησε σημειώσεις, συγκέντρωσε πληροφορίες, σχετικά με την ιστορία του νησιού και τις ιστορίες των ανθρώπων, τράβηξε φωτογραφίες, αφουγκράστηκε τους ήχους του, κοίταξε τί υπάρχει γύρω του, τη φύση, παρακολούθησε, ακόμη, πώς ο χώρος επηρεάζεται, στη διάρκεια της μέρας, ανάλογα με το φως, για να επιλέξει, αυτό που θα έκανε, τελικά. Πηγή έμπνευσης και ορμητική αφετηρία της, για το συγκεκριμένο έργο, ήταν η εικόνα του κουτιού, στο αεροδρόμιο της Σκιάθου, σε συνδυασμό με την ακτή Λαλάρια, γι αυτό και του έδωσε το όνομα Λαλάρια. Το έργο είναι καρπός αγαστής συνεργασίας του Δήμου Σκιάθου, που είχε την πρωτοβουλία, με την Περιφέρεια Θεσσαλίας, η οποία ανέλαβε το κόστος των υλικών και με το Κοινωνικό Ιδρυμα, Αθ. Κ. Λασκαρίδη, δωρητή του έργου. Ως υλικό, επιλέχθηκε το λευκό ναξιακό μάρμαρο, από τα καλύτερα του είδους, που παραπέμπει στα λαλάρια και ο ανοξειδωτος χάλυβας, υλικά αθάνατα. Τρία υπερμεγέθη λαλάρια ακουμπούν επάνω σε μια μεταλλική επιφάνεια (ανοξειδωτος χάλυβας). Στη συνέχεια, τοποθετούνται σε μεταλλική κυκλική επιφάνεια, που και αυτή είναι, από μόνη της, έργο Τέχνης, η οποία, με την κατάλληλη επεξεργασία, θυμίζει υδάτινο καθρέφτη, που επάνω του καθρεφτίζονται τα σύννεφα, το γύρω τοπίο και οι εναλλαγές του φωτός, το οποίο αντανακλάται στα βότσαλα και στραφαλιίζει στο ντελικάτο μάρμαρο. Αποθέωση του κύκλου και της καμπύλης γραμμής, απλές γραμμές, που απαλύνουν το βλέμμα και περικλείουν τα πάντα, εικόνες, νοήματα, ιδέες, την ίδια τη ζωή. Έτσι, στιβαρά και ακλόνητα, η καλλιτέχνης παρέδωσε, "κλήμα εσαεί", τα λαλάρια, την αθάνατη πέτρα, η οποία λειτουργεί ως τοπόσημο και σημείο αναφοράς, μετουσιωμένη σε φορέα μηνυμάτων και συμβόλων, σε όλους, ανεξαιρέτως.

Λίγα μόλις μέτρα νοτιότερα, μέσα σ' έναν κήπο, αυτόν του αποχωρισμού και του συναπαντήματος, εκεί, όπου σμίγουν θύμησες και επιθυμίες, κάποιες άλλες πέτρες, κάποιες άλλης εποχής και τεχνοτροπίας, ποτισμένες με δάκρυα και αναστεναγμούς, πασπαλισμένες με την πατίνα του χρόνου, διασώζουν από τη λήθη τα αγαπημένα μας πρόσωπα. Πρόσωπα, που ξεχάστηκαν, ανασταίνονται μέσα από την πέτρα, η οποία μας παρηγορεί, καθώς μας προτρέπει να ατενίσουμε την απώλεια " κάτω από το πρίσμα της αιωνιότητας" (Sub specie aeternitatis).

Επίκαιρο όσο ποτέ το δημιούργημα της κ. Δημητρακοπούλου, μας προσκαλεί να το επισκεφτούμε, να το δούμε, να το χαρούμε, να το αγαπήσουμε, κυρίως όμως να συμμεριστούμε την ανησυχία της, που, με τη σμίλη της, εμπιστεύτηκε στην ψυχή του μαρμάρου και να συστρατευθούμε στον κοινό αγώνα, για τη σωτηρία και την προστασία της παραλίας των Λαλαριών, αλλά και του περιβάλλοντος, γενικά. Αυτή είναι η επιθυμία της και η ευχή της. Κι εμείς,

με τη σειρά μας, να της ευχηθούμε, από καρδιάς, το πρώτο αυτό έργο, που φιλοτέχνησε για τη Σκιάθο, να μην είναι και το τελευταίο. Οι ευχές της καρδιάς, "πιάνουν", πάντα.

Η Συραϊνώ Εμμ, Κορωνιού-Διονυσίου γεννήθηκε στη Σκιάθο, όπου τελείωσε το Δημοτικό, στη συνέχεια, τελείωσε το Γυμνάσιο στο Βόλο, εσωτερική στο Ελληνογαλλικό σχολείο Άγιος Ιωσήφ και, ύστερα από εισαγωγικές εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, γράφτηκε στη φιλοσοφική σχολή από όπου πήρε το πτυχίο του Ιστορικού-Αρχαιολογικού τμήματος. Διορίστηκε, ως φιλόλογος, στη μέση Εκπαίδευση και υπηρέτησε σε σχολεία της Ελλάδας, της τότε Δ. Γερμανίας και στο Αβερώνφειο Γυμνάσιο- Λύκειο της Αλεξανδρείας της Αιγύπτου. Μιλάει και γράφει τη Γερμανική και Γαλλική γλώσσα. Για πολλά χρόνια, δραστηριοποιήθηκε στην Ιεραποστολή της Κένυας, όπου δίδασκε εθελοντικά, την Ελληνική γλώσσα στους Ιεροσπουδαστές του Θεολογικού Σεμιναρίου, Μακάριος ο Γ', στο Ναϊρόμπι. Έχει συντάξει, μεταξύ άλλων, αρχαιολογικές μελέτες για την εκκλησία της Παναγίας Λιμνιάς, την μητρόπολη της Σκιάθου Τρεις Ιεράρχες, για το εξωκλήσι Παναγία Ντουμάν, για το κοιμητήριο της Σκοπέλου και του Αλμυρού, και για άλλα μνημεία. Η τεκμηριωμένη μελέτη της για τις προτομές του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη και Αλέξανδρου Μωραϊτίδη, και του Ηρώου Πεσόντων πολέμου του Δήμου Σκιάθου αξιοποιήθηκαν από το Υπουργείο Πολιτισμού για το χαρακτηρισμό του ως μνημεία ΦΕΚ 4478-30/12/2016. Η μελέτη της για το ιστορικό λιθόστρωτο του οικισμού της Σκιάθου προκάλεσε το χαρακτηρισμό του ως διατηρητέο ΦΕΚ 93-26/5/2016. Στην άρτια και επιστημονικά τεκμηριωμένη μελέτη της για τα μνημεία του κοιμητηρίου της Σκιάθου, στηρίχθηκε η πρόταση κήρυξης των μνημείων ως προστατευόμενα από την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, στο Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού, το οποίο με το ΦΕΚ 357/9-10-2013 κήρυξε το νότιο τμήμα του κοιμητηρίου ως Ιστορικό Τόπο. Μελέτες της έχουν δημοσιευτεί σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.